

Griepvirus

Foto: Sanofi Pasteur/Flickr

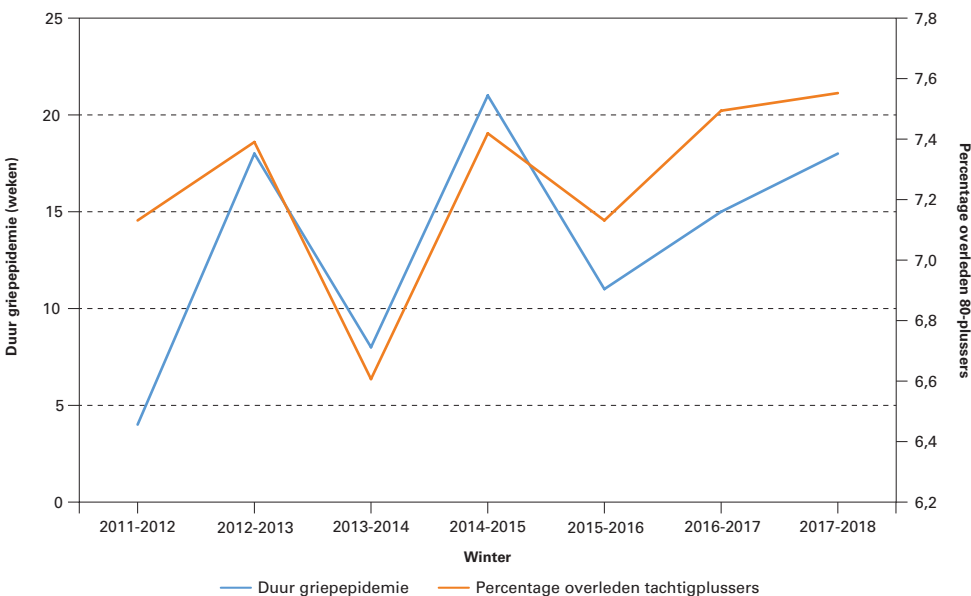
Griep en sterfte onder tachtigplussers

Griep heeft een sterke invloed op de sterfte onder ouderen. Zo leert een eenvoudige berekening dat door de lange griepgolf van vorige winter tweeduizend meer tachtigplussers zijn overleden dan in een doorsneewinter.

De vorige winter (2017-2018) duurde de griep-epidemie uitzonderlijk lang. De epidemie duurde 18 weken, terwijl de gemiddelde duur van een griep-epidemie tien weken bedraagt. In winters met lange griep-epidemieën overlijden veel meer tachtigplussers dan in andere winters. Toch is het niet eenvoudig om de totale griep-gerelateerde sterfte te kwantificeren. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) registreert weliswaar jaarlijks het aantal overledenen met als doodsoorzaak griep, maar die aantallen geven een onderschatting, omdat griep vaak niet door de arts als directe aanleiding van overlijden wordt gemeld. Het RIVM gaat ervan uit dat bij een groot deel van de sterfte aan long-, hart- en vaatziekten een infectie met het influenzavirus een rol speelt, ook al staat influenza niet op het overlijdenscertificaat. In 2017 overleden volgens het CBS 369 tachtigplussers aan griep. Dit is minder dan een half procent van het totale aantal overleden tachtigplussers. Dit percentage is zo laag dat

fluctuaties in het aantal geregistreerde griep-epidemieën onmogelijk de totale oversterfte in winters met veel griep kunnen verklaren. Om een goed beeld te krijgen van de invloed van griep op sterfte is het gebruikelijk om niet naar jaarcijfers te kijken, maar naar cijfers voor opeenvolgende winters. Sinds 1995 houdt het CBS wekelijks sterftecijfers bij. Daarmee kan voor elke winter het aantal overleden tachtigplussers worden berekend voor de periode tussen week 40 (begin oktober) van het ene jaar en week 20 (half mei) van het volgende jaar. Dit wordt beschouwd als het griepseizoen. De figuur laat zowel de lengte van griep-epidemieën als het percentage overleden tachtigplussers in de laatste zeven winters zien. In winters met lange griep-epidemieën (2012-2013, 2014-2015 en 2017-2018) was ook het percentage overleden tachtigplussers relatief hoog, terwijl in de winter van 2013-2014 die een korte griep-epidemie kende het percentage overledenen laag was.

Percentage overleden tachtigplussers (rechteras) en lengte van de griep-epidemie (linkeras) per winter

Bron: CBS, RIVM.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Nico van Nimwegen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

Met behulp van een eenvoudig statistisch model is de samenhang tussen de lengte van griep-epidemieën en de ontwikkeling van het aantal overleden tachtigplussers onderzocht voor de periode 1995-2018. Op grond van dit model kan worden geschat tot hoeveel extra sterfgevallen een lange griep-epidemie kan leiden. Een week langer griep betekent een stijging van het aantal overleden tachtigplussers met 240. In de vorige winter duurde de griep-epidemie 18 weken, terwijl dat gemiddeld 10 weken is. Dit betekent dat volgens het rekenmodel de lange periode met griep in de winter van 2017-2018 tot tweeduizend meer overlijdensgevallen onder tachtigplussers heeft geleid dan in een gemiddelde winter.

Joop de Beer, NIDI, e-mail: beer@nidi.nl

LITERATUUR:

- Nivel (2018), *Hoe lang duurt een griep-epidemie?* 29 maart 2018.
- RIVM (2018), *Monitoring sterftecijfers Nederland*, Bilthoven